

První pokračovatelé Kosmovi

Za první pokračovatele Kosmovi označujeme Kanovníka vyšehradského a Mnicha sázavského. Kanovník vyšehradský i Mnich Sázavský navázali na Kosmovu Kroniku českou popisem nových událostí. Oba také do opisu Kosmovy Kroniky zahrnuli historii svých vlastních působišť.

Kanovník vyšehradský

Kronika tzv. Kanovníka vyšehradského je nejstarším pokračováním Kosmovy kroniky a na Kosmův text bezprostředně navazuje. Na rozdíl od Mnicha sázavského však nezasahuje do Kosmova textu. Kanovník vyšehradský byl členem vyšehradské kapituly. Tento blíže neznámý autor byl současníkem i přímým účastníkem popisovaných událostí a ve svém díle vylíčil dobu vlády knížete Soběslava I. (1125-1140) až do nástupu Vladislava II. Vzhledem k informovanosti autora mohlo jít o osobu mající funkci u dvora. Jelikož byl oddaný knížeti Soběslavovi a jeho činy a vládu nelíčil jinak než obdivně, nemůže být jeho kronika považována za zcela objektivní pramen. Vyprávění se vyznačuje nacionální, ostře protiněmeckou tendencí. Pozornost byla věnována i astronomickým jevům.

Edice:

Kanovník Vyšehradský. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 201-237.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=219>)

Mnich sázavský

Kronika Mnicha sázavského je první českou klášterní kronikou. Mnich sázavský měl v úmyslu sepsat dějiny svého kláštera. Protože se Kosmas, jako odpůrce slovanské liturgie, o existenci sázavského kláštera ve své kronice vůbec nezmínil, doplnil Mnich sázavský text Kosmovy kroniky o události, které souvisely se sázavským klášterem. Kronika začíná rokem 1030 a je dovedena do roku 1162. Mnich sázavský je celkem spolehlivým autorem.

Edice:

Mnich Sázavský. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 238-269.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=256>)

Druhé pokračování Kosmovo

Druhé pokračování Kosmovo navazuje na První pokračování Kosmovy kroniky a pokrývá období české dějin od jejich „počátků“ do roku 1283. Toto pokračování nemá jednoho autora, ale jedná se o kompilaci latinsky psaných letopisných záznamů různých autorů, kterou sestavil v pražské kapitule na konci 13. nebo na počátku 14. století neznámý pořadatel. Pořadatel se pokusil dát těmto záznamům jednotnou formu.

Druhé pokračování Kosmovy kroniky se skládá z těchto částí: Výpisky z Vincencia, Gerlacha a jiných letopisců českých, Letopisy české od roku 1196 do roku 1278, Příběhy krále Václava I., Příběhy krále Přemysla Otakara II., O zlých letech po smrti krále Otakara (A) a (B), Závěr sběratele.

Edice:

Letopisy České od roku 1196 do roku 1278. Josef Emler. Praha 1874, s. 282-303.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=300>)

Příběhy krále Václava I. Josef Emler. Praha 1874, s. 303-308.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=321>)

Příběhy krále Přemysla Otakara II. Josef Emler. Praha 1874, s. 308-335.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=326>)

O zlých letech po smrti krále Otakara. Josef Emler. Praha 1874, s. 335-368.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=353>)

Nekosmovské dějepisectví

Na první Kosmovy pokračovatel časově, ne však ideově navazují Vincentius a Jarloch. Tito dva letopisci zaznamenali události druhé poloviny 12. století. Oba letopisy se dochovaly jako společný zápis ve Strahovském rukopise.

Vincentius

Vincencius byl pražských kanovníkem, který působil jako kaplan ve službách pražského biskupa Daniela. Zúčastnil se slavné výpravy císaře Fridricha I. a českého krále Vladislava proti městu Milánu r. 1158. Letopis začíná nastoupení knížete Vladislava II v roce 1140. Jádrem vypravování tvoří tažení proti italskému Milánu. Uprostřed r. 1167 zápis náhle končí. Přestože se v letopise odrážejí osobní zážitky a popis událostí je proto subjektivně zabarven, lze tento pramen považovat za jedinečný pramen.

Letopis byl vydán v r. 1861 ve Wattenbachově edici v MGH (SS) XVII.

Edice:

Letopis Vincenciův. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 407-460.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=425>)

Jarloch

Opat Jarloch, původem z Porýní, byl prvním opatem milevského premonstrátského kláštera. Je autorem letopisu, ve kterém popsal dějiny českých zemí od roku 1167 do roku 1198.

Jarloch ve svém díle přímo navázal na poslední zprávu kronikáře Vincencia. Na stránkách letopisu píše o abdikaci krále Vladislava II ve prospěch svého syna, dále vypráví o vládě Soběslava II, zaznamenává povýšení Přemysla Otakara I. na krále. Celou třetinu letopisu zabírá hagiografické vypravování o želivském premonstrátském opatu Gotšalkovi, který byl a Jarlochovým učitelem. Jarlochův letopis se nedochoval celý.

Letopis byl vydán v r. 1861 ve Wattenbachově edici v MGH (SS) XVII.

Edice:

Letopis Jarlochův. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 461-571.

(dostupné online: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=479>)

K dalšímu čtení:

BLÁHOVÁ, Marie: *Druhé pokračování Kosmovo*. SH 21, 1974, s. 5-39.

BLÁHOVÁ, Marie: *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila (3) v kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota*. Praha 1995.

HRDINA, Karel – FIALA, Zdeněk: *První pokračovatelé Kosmovi*. Praha 1950.

KENRBACH, Anna: *Vincenciova a Jarlochova kronika v kontextu svého vzniku*.

K dějepisectví přemyslovského období. Brno 2010. (Knihnice Matice moravské 28).

KUTNAR, František – MAREK, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátků národní kultury až do sklonku 20. století*. Praha 1997.

NECHUTOVÁ, Jana: *Latinská literatura českého středověku do roku 1400*. Praha 2000.